

imię i nazwisko: Violetta Jaros

stopień / tytuł naukowy: dr hab.

stanowisko: profesor uczelni

adres e-mail: v.jaros@ujd.edu.pl

Dydaktyka / Prowadzone zajęcia:

ewolucja stylów i języka, ewolucja systemu gramatycznego, historia języka, analiza lingwistyczna tekstu, seminarium licencjackie/magisterskie, kultura wizualna a kształtowanie wizerunku, teoria komunikacji językowej, reklama internetowa, język promocji i reklamy, werbalne strategie kształtowania wizerunku, retoryka dziennikarska, proseminarium (studia III stopnia), socjolingwistyka (studia III stopnia), seminarium otwarte (studia III stopnia), psycho- i neurolingwistyka (logopedia – studia podyplomowe), funkcjonalna gramatyka języka polskiego (logopedia – studia podyplomowe).

Obszar prac badawczych:

Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół kilku zagadnień. Podstawowym obszarem badawczym jest onomastyka, zwłaszcza takie kategorie współczesnych nazw własnych, jak antroponimy (imiona, nazwiska i przezwiska: sposoby wartościowania w antroponimii, pragmatyczne aspekty przezwisk ludowych, etymologia nazwisk, repertuar i frekwencja imion nadawanych współcześnie młodemu Polakom na początku XXI wieku, moda a tradycja imiennicza, wpływ czynników ekstralingwalnych na przeobrażenia lokalnych mikrosystemów antroponimicznych), chrematonimy (nazwy firm i produktów, funkcje nazw własnych w marketingu, typy motywacyjne chrematonimów, mechanizmy ekonomizacji, techniki nominacyjne), urbanonimy (nazwy ulic), poddane oglądowi z różnych perspektyw badawczych - motywacji nazw, ich konotacji, budowie językowej, relacji nomen proprium - denotat. Równolegle zajmuje się badaniem idiosylu Joachima Lelewela, wybitnego XIX-wiecznego historyka (m.in. osobliwościami słowotwórczymi, fleksją, właściwościami leksykalnymi, wyznacznikami spójności tekstu). Od kilku lat przygląda się językowi kierowców komunikujących się za pomocą CB-radio, co zaowocowało kilkunastoma publikacjami dotyczącymi różnych aspektów tego kształtującego się socjolektu (m.in. właściwościami leksykalnymi, systemem wartości i sposobami wartościowania, źródłami leksyki CB-radiowej, rytualizacją komunikacji „społeczności drogowej”, grzecznością i niegrzecznością na drodze, funkcją formacji deminutywnych i hipokorystycznych, stosunkiem socjolektu do dawnej gwary szoferskiej, sposobami powiększania zasobów leksykalnych, autostereotypem grupy, mechanizmami ekonomii językowej). Jej dorobek naukowy obejmuje 3 monografie, ponad 70 rozdziałów w monografiach, ponad 30 artykułów w czasopiśmie, 3 redakcje naukowe, czynny udział w ponad 80 konferencjach krajowych i zagranicznych.

Wybrane publikacje:

monografie:

- *Współczesne nazwiska mieszkańców gminy Mykanów*, Częstochowa 2009, ss. 289.
- *Przezwiska ludowe mieszkańców dawnego powiatu częstochowskiego*, Częstochowa 2012, ss. 223.
- *Studia nad językiem i stylem pism naukowych Joachima Lelewela*, Częstochowa 2015, ss. 784.

rozdziały w monografiach (wybór):

- *Nazwiska polskie motywowane przez nazwy drzew i krzewów iglastych*, [w:] *Las w kulturze polskiej* VI, pod red. W. Łysiaka, Poznań 2009, s. 35-46.
- *Wartościowanie imion w funkcji chrematonimów na przykładzie nazw produktów tekstylnych*, [w:] *Język, biznes, media*, pod red. A. Rypel, D. Jastrzębskiej-Golonki i G. Sawickiej, Bydgoszcz 2009, s. 85-94.
- *Niektóre osobliwości leksykalne w języku Joachima Lelewela*, [w:] *Wokół słów i znaczeń* III. Z zagadnień leksykalno-semantycznych, pod red. B. Milewskiej i S. Rzedzieckiej, Gdańsk 2009, s. 391-400.
- *Nazewnictwo w „Ludziach stamtąd” Marii Dąbrowskiej*, [w:] *Czytanie Dwudziestolecia II*, pod red. E. Hurnikowej i E. Wróbel, Częstochowa 2009, s. 191-205.
- *Leksykalne właściwości języka pism naukowych Joachima Lelewela*, [w:] *Język i styl twórcy. W kręgu badań współczesnej humanistyki*, pod red. K. Maćkowiaka, C. Piątkowskiego, przy współpracy J. Gorzelanej, Zielona Góra 2009, s. 141-150.

artykuły w czasopismach (wybór):

- *Źródła leksyki socjolektu użytkowników CB-radia*, *Rozprawy Komisji Językowej ŁTN*, t. LIX, Łódź 2013, s. 61-77.
- *Współczesne nazwy polskich winnic*, „*Onomastica*” LIX, 2015, s. 307-324; 19.
- *Językowy obraz wspólnoty komunikatywnej posługującej się socjolektem CB-radiowym*, „*Socjolingwistyka*” 29, 2015, s. 191-205.
- *Gwara w powieściach Ryszarda Wytrycha Orły na śniegu i Czwarty grzech*, „*Socjolingwistyka*” 30, 2016, s. 115-131.
- *Nazwy maskujące w emigracyjnych listach Joachima Lelewela pisanych do przyjaciół i znajomych*, „*Język Polski*”, 2017, z. 3, s. 76-86.
- *Właściwości fonetyczne i fleksyjne języka familijnego Joachima Lelewela (na podstawie listów do najbliższych)*, „*Socjolingwistyka*” XXXIII, 2019, s. 255-268.
- *Charakterystyka języka familijnego Joachima Lelewela dotyczącego społecznej przestrzeni rodziny (na podstawie listów do najbliższych)*, „*Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*” 54, 2019, s. 1-21.

- „*Lustereczko dla ciebie, kolego*”, czyli *grzeczność językowa na polskich drogach*, [w:] Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji. III. Kontekst a komunikacja, pod red. I. Matusiak-Kempy i S. Przybyszewskiego, Olsztyn 2011, s. 254-266.
- *Apetyczna dynia, Pachnąca maciejka, Szept lasu, czyli jak postrzegają barwy kreatorzy chrematonimów nazywających farby ścienne*, [w:] Język, estetyka, sztuka, pod red. D. Jastrzębskiej-Golonki i A. Rypel, Bydgoszcz 2014, s. 115-126.
- *MY – ONI – OBCY w języku użytkowników CB-radia*, [w:] Globalizacja a przemiany języków słowiańskich, Bydgoszcz 2016, s. 218-232.
- *Chrematonimia Jasnej Góry i jej uwarunkowania kulturowe*, [w:] Onomastyka — neohumanistyka — nauki społeczne, pod red. U. Bijak, H. Górny, M. Magdy-Czekaj, Kraków 2018, s. 183-200.
- *Naukowiec kontestator, czyli strategie autoprezentacyjne zastosowane przez Andrzeja Bańkowskiego w Etymologicznym słowniku języka polskiego*, [w:] Autopromocja, autoprezentacja, wizerunek w mediach masowych, t. IV, pod red. A. Kalisz, E. Tyc, Katowice 2018, s. 151-163.
- *Formy pozyskiwania odbiorcy w pismach popularnonaukowych Joachima Lelewela*, [w:] Kultura komunikacji w dydaktyce, red. A. Piotrowicz, M. Witaszek-Samborska, K. Skibski, Poznań 2020, s. 87-102, ss. 268; Wydawnictwo Nauka i Innowacje, ISBN: 978-83-6, język polski, język polski.

redakcja naukowa:

- *Język, teatr, literatura IV*, pod red. V. Jaros, A. Wypych-Gawrońskiej, przy współpracy K. Karpińskiej i P. Rykały, Częstochowa 2007.
- *Region w kulturze*, pod red. V. Jaros i B. Łukarskiej, Częstochowa 2017.
- *Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andreae Bańkowski*, pod red. U. Wójcik i V. Jaros, przy udziale I. Kuśnierek i P. Piaseckiej, Częstochowa 2018.

Dodatkowe informacje:

Mąż, dwóch synów. Lubi wycieczki rowerowe i piesze.